

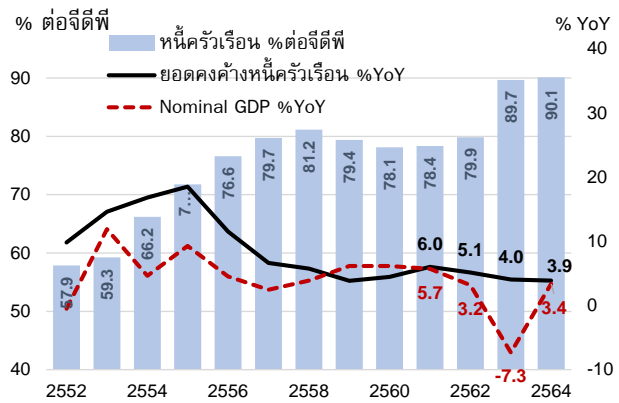
หนี้ครัวเรือนไทยปี 2565 อาจชะลอลงมาที่รอบ 86.5-88.5% ต่อจีดีพี...แต่ฐานะการเงินของภาคครัวเรือนยังอ่อนแอ

- ยอดคงค้างหนี้ครัวเรือนไทยในปี 2564 เติบโต 3.9% ใกล้เคียงกับ 4.0% ในปี 2563 แต่เมื่อเทียบกับขนาดเศรษฐกิจก็ยิ่งเติบโตช้า ทำให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อจีดีพียังคงขยับสูงขึ้นมาที่ระดับ 90.1% ในปี 2564 จากระดับ 89.7% ในปี 2563
- นอกจากนี้ข้อมูลสถิติในระดับครัวเรือน พบว่า การระบาดของโควิด-19 ที่ยืดเยื้อส่งผลกระทบต่อเนื่องทำให้ฐานะทางการเงินของภาคครัวเรือนอ่อนแอลง ขณะที่ยังมีครัวเรือนบางกลุ่มที่ยังอยู่ภายใต้มาตรการช่วยเหลือของสถาบันการเงิน ซึ่งสะท้อนว่า ภาคครัวเรือนไทยยังคงมีประเด็นกดดันกำลังซื้อ และความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งล้วนอ่อนไหวต่อสภาวะที่ไม่แน่นอนของเส้นทางการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ และจังหวะดอกเบี้ยขาขึ้นในระยะข้างหน้า
- สำหรับในปี 2565 นั้น คาดว่า ยอดคงค้างหนี้ครัวเรือนไทยจะยังคงขยับขึ้นต่อเนื่อง แต่เมื่อเทียบกับมูลค่าเศรษฐกิจที่วัดจาก Nominal GDP ที่เติบโตสูงตามภาวะเงินเฟ้อ ทำให้ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่า สัดส่วนหนี้ครัวเรือนอาจชะลอลงมาอยู่ที่รอบ 86.5-88.5% ต่อจีดีพี อย่างไรก็ตามสัดส่วนหนี้ครัวเรือนดังกล่าว ยังคงสูงกว่าระดับก่อนเกิดวิกฤตโควิด และเป็นหนึ่งในปัญหาเชิงโครงสร้างที่กดดันเศรษฐกิจ

สัดส่วนหนี้ครัวเรือนไทยปี 2564 ขยับขึ้นมาที่ 90.1% ต่อจีดีพี...ยอดคงค้างเงินกู้ยืมของภาคครัวเรือนเติบโตต่อเนื่องที่ 3.9% สูงกว่าเศรษฐกิจที่ขยายตัวช้ากว่าจากผลของโควิด-19 ที่ลากยาว

จากข้อมูลเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนที่ธปท. รายงานออกมาล่าสุด ยอดคงค้างหนี้ครัวเรือนไทยในปี 2564 ขยับขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 14.58 ล้านล้านบาท เติบโตขึ้นประมาณ 3.9% ใกล้เคียงกับการเติบโตของยอดคงค้างหนี้ในปี 2563 ที่ 4.0% อย่างไรก็ตาม เนื่องจากภาพรวมเศรษฐกิจไทยในปี 2564 ยังคงเติบโตช้า ทำให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อจีดีพี ณ สิ้นปี 2564 ยังคงขยับสูงขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 90.1% จากระดับ 89.7% ในปี 2563

หนี้ครัวเรือนไทยขยับขึ้นต่อเนื่องในปี 2564

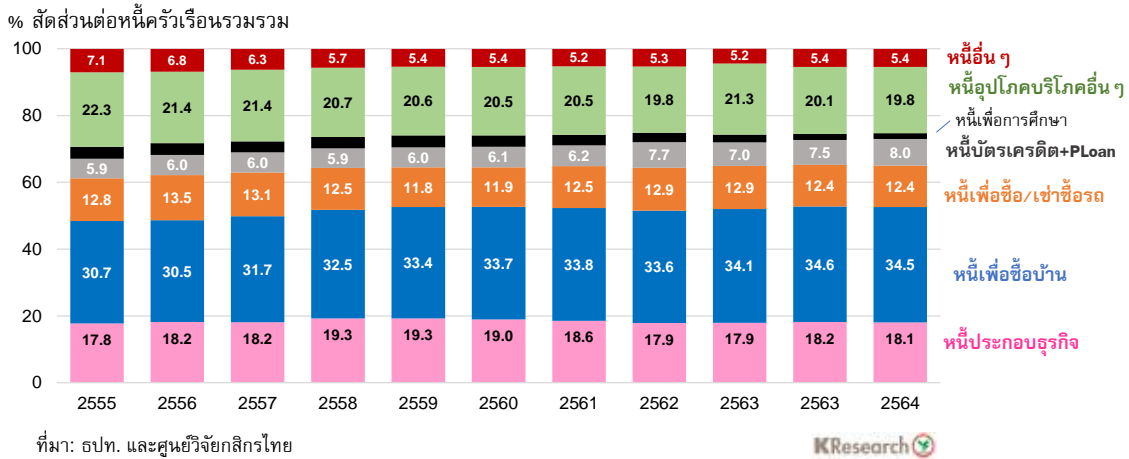

ที่มา: ธปท. สศช. และศูนย์วิจัยกสิกรไทย

ในโครงสร้างหนี้ครัวเรือนภาพรวม ณ สิ้นปี 2564 หนี้ส่วนใหญ่ของครัวเรือน 3 อันดับแรกยังคงเป็น [1] เงินกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย ซึ่งมีสัดส่วน 34.5% ของหนี้ครัวเรือนรวม [2] เงินกู้เพื่อการประกอบธุรกิจ สัดส่วน 18.1% ของหนี้ครัวเรือนรวม และ [3] เงินกู้เพื่อซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์/รถจักรยานยนต์ สัดส่วน 12.4% ของหนี้ครัวเรือนรวม อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ประชาชนรายย่อยและภาคครัวเรือนมีการพึ่งพาบริการสินเชื่อที่ไม่ต้องให้หลักประกันในการกู้ยืม เช่น บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลมากขึ้น (สัดส่วนหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลขยับขึ้นมาจาก 8.0% ของหนี้ครัวเรือนรวมในปี 2564 จากที่มีสัดส่วนประมาณ 7.0% ของหนี้ครัวเรือนรวมในปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงก่อนโควิด-19) เพื่อช่วยเสริมสภาพคล่องและแก้ไขปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย เพราะภาพรวมเศรษฐกิจและรายได้ของภาคครัวเรือนในหลายๆ ส่วน ยังคงไม่ฟื้นตัวขึ้นจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ลากยาวยืดเยื้อ

โครงสร้างหนี้ครัวเรือนไทยปี 2555-2564

ฐานะทางการเงินในระดับครัวเรือนมีสัญญาณอ่อนแอและมีหนี้สูงขึ้นจากผลกระทบของโควิด-19 ที่ระบอดยืดเยื้อ

แม้ในภาพรวมทั้งประเทศ เงินออมของภาคครัวเรือนซึ่งอยู่ในรูปเงินฝากกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจจะขยับขึ้นต่อเนื่องจากระดับ 12.28 ล้านล้านบาทในปี 2563 มาอยู่ที่ประมาณ 12.87 ล้านล้านบาทในปี 2564 คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 79.5% เมื่อเทียบกับจีดีพี และ 88.2% เมื่อเทียบกับยอดคงค้างหนี้ครัวเรือน แต่คงต้องยอมรับว่า หากมองภาพในระดับครัวเรือน สถานะทางการเงินและระดับเงินออมของแต่ละครัวเรือนย่อมมีความแตกต่างกัน

ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินสถานการณ์ทางการเงินของภาคครัวเรือนไทยจากข้อมูลผลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนปี 2564 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ฐานะทางการเงินในระดับครัวเรือนมีสัญญาณอ่อนแอและมีหนี้สูงขึ้นจากผลกระทบของโควิด-19 ที่ระบอดยืดเยื้อ โดยแม้ครัวเรือนไทยในปี 2564 จะมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 27,352 บาทต่อเดือน ขยับขึ้นเมื่อเทียบ

กับรายได้เฉลี่ยที่ 26,018 บาทต่อเดือนในปี 2562 ซึ่งเป็นช่วงก่อนโควิด แต่ภาระค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนก็ขยับสูงขึ้นตามมาอยู่ที่ 21,616 บาทต่อเดือนด้วยเช่นกัน (จาก 20,742 บาทต่อเดือนในปี 2562) โดยค่าใช้จ่ายของครัวเรือนดังกล่าว คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 79% ต่อรายได้ต่อเดือน ซึ่งสะท้อนว่า หากครัวเรือนมีภาระอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น ภาระผ่อนหนี้ ก็จะทำให้มีเงินเหลือสำหรับเก็บสะสมเป็นเงินออมน้อยลง

ข้อมูลในฝั่งหนี้สิน ก็สะท้อนว่า ครัวเรือนไทยมีฐานะทางการเงินที่เปราะบางมากขึ้น โดยในผลสำรวจฯ พบว่า สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้ขยับขึ้นจาก 45.2% ในปี 2562 มาที่ 51.5% ในปี 2564 โดยหนี้ที่เพิ่มขึ้นนั้นบางส่วนมาจากแหล่งกู้เงินนอกระบบ โดยหากพิจารณาเฉพาะครัวเรือนที่มีหนี้สินในปี 2564 พบว่า สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้สินนอกระบบอย่างเดียว และสัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้สินทั้งในและนอกระบบขยับขึ้นมาจาก 5.2% และ 4.0% จากที่มีสัดส่วน 4.7% และ 3.5% ในปี 2562 ตามลำดับ นอกจากนี้ระดับหนี้สินเฉลี่ยยังเพิ่มสูงขึ้นเร็วกว่ารายได้ของครัวเรือนด้วยเช่นกัน โดยจำนวนหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนอยู่ที่ 205,679 บาทในปี 2564 เพิ่มขึ้น 1.25 เท่าเมื่อเทียบกับระดับหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนที่ 164,005 ในปี 2562 ขณะที่รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในช่วงเวลาเดียวกันเพิ่มขึ้นเพียง 1.05 เท่า เท่านั้น

ภาพอีกด้านหนึ่งจากข้อมูล ณ เดือนม.ค. 2564 จาก ธปท. ก็สะท้อนว่า มีประชาชนรายย่อยอีกกว่า 4.34 ล้านบัญชีที่ยังคงอยู่ภายใต้มาตรการช่วยเหลือของธนาคารพาณิชย์ นอนแบงก์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (ในจำนวนนี้ประมาณ 73.6% เป็นบัญชีสินเชื่อส่วนบุคคล หรือประมาณ 3.19 ล้านบัญชี) ขณะที่แม้ว่ายอดภาระหนี้รายย่อยที่ยังคงอยู่ในมาตรการฯ จะทยอยปรับลดลงต่อเนื่องเมื่อเทียบกับช่วงการระบาดของโควิดระลอกแรก มาอยู่ที่ 1.60 ล้านบาท แต่คงต้องยอมรับว่า ยอดภาระหนี้ภายใต้มาตรการดังกล่าว ยังคิดเป็นสัดส่วนราว 16.2% ของสินเชื่อรายย่อยรวมของธนาคารพาณิชย์ นอนแบงก์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ภาพดังกล่าวตอกย้ำว่า ฐานะทางการเงินของภาคครัวเรือนและประชาชนรายย่อย ยังคงมีความอ่อนไหวต่อสภาวะผันผวนและไม่แน่นอนของเส้นทางการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ รวมถึงทิศทางดอกเบี้ยที่อาจเริ่มขยับขึ้นในอนาคต

สำหรับแนวโน้มในปี 2565 ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ประเมินว่า สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อจีดีพีอาจชะลอลงมาที่กรอบ 86.5-88.5% เนื่องจากมูลค่าจีดีพีโตสูงตามภาวะเงินเฟ้อ แต่ประเด็นนี้สูงยังคงเป็นปัจจัยจุดรั้งการบริโภคของครัวเรือน

ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดว่า สัดส่วนหนี้ครัวเรือนไทยจะยังคงทรงตัวอยู่ในระดับสูงในกรอบประมาณการที่ 86.5-88.5% ต่อจีดีพีในปี 2565 โดยมีค่ากลางกรณีพื้นฐานที่ 87.5% ต่อจีดีพี ซึ่งแม้สัดส่วนดังกล่าวจะต่ำลงเมื่อเทียบกับระดับ 90.1% ต่อจีดีพี ณ สิ้นปี 2564 แต่ก็ยังนับว่าเป็นสัดส่วนหนี้ครัวเรือนที่ค่อนข้างสูง ประกอบกับสาเหตุสำคัญที่ทำให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อจีดีพีย่อตัวลงมานั้น

มาจากการที่จีดีพี ณ ราคาประจำปี หรือ Nominal GDP มีแนวโน้มเติบโตสูงจากผลของภาวะเงินเฟ้อที่เร่งตัว ไม่ได้เป็นผลมาจากหนี้สินของครัวเรือนที่ปรับลดลง หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือ ยอดคงค้างหนี้ครัวเรือนไทยในปี 2565 จะยังคงเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวในกรอบจำกัด ย่อมทำให้ประชาชน/ครัวเรือนรายย่อยยังคงมีความจำเป็นต้องพึ่งพาเงินกู้มาเสริมสภาพคล่องหรือเป็นเงินทุนหมุนเวียนในระยะสั้น ขณะที่ครัวเรือนที่มีกำลังซื้อและมีแผนที่จะซื้อที่อยู่อาศัยอาจเร่งตัดสินใจก่อนที่แนวโน้มดอกเบี้ยไทยจะเปลี่ยนเป็นขาขึ้น

แนวโน้มหนี้ครัวเรือนไทย ปี 2565

KResearch

	2562	2563	2564	2565 f
หนี้ครัวเรือน (% ต่อจีดีพี)	79.9	89.7	90.1	87.5 (86.5-88.5)

ที่มา: ธปท. สศช. และคาดการณ์โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย

โดยสรุป สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อจีดีพียังคงขยับสูงขึ้นมาที่ระดับ 90.1% ในปี 2564 จากระดับ 89.7% ในปี 2563 และสำหรับในปี 2565 นั้น ศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า ยอดคงค้างหนี้ครัวเรือนไทยจะยังคงขยับขึ้นต่อเนื่อง แต่เมื่อเทียบกับมูลค่าเศรษฐกิจที่วัดจาก Nominal GDP ที่เติบโตสูงตามภาวะเงินเฟ้อ ทำให้ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่า สัดส่วนหนี้ครัวเรือนอาจชะลอลงมาอยู่ที่กรอบ 86.5-88.5% ต่อจีดีพี อย่างไรก็ตาม สัดส่วนหนี้ครัวเรืوندังกล่าวยังคงเป็นระดับสูง และเป็นหนึ่งในปัญหาเชิงโครงสร้างที่กีดตันการบริโภคของครัวเรือนและเศรษฐกิจในภาพรวม

ภายใต้สภาวะที่การเติบโตของมูลค่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นผลมาจากแรงผลักดันของภาวะเงินเฟ้อสูงมากกว่าการฟื้นตัวอย่างแท้จริงของเศรษฐกิจทำให้โจทย์เฉพาะหน้าของครัวเรือนไทยที่หนี้ยังคงเป็นการดูแลบริหารจัดการภาระค่าใช้จ่ายให้สอดคล้องกับกระแสรายรับ/รายได้ของครัวเรือนเพื่อให้ยังคงมีความสามารถในการชำระคืนหนี้ ทั้งนี้แม้ว่าปัญหาหนี้ครัวเรือนสูงที่ไทยเผชิญจะไม่แตกต่างไปจากประเทศอื่นๆ แต่เนื่องจากการหยั่งลึกของผลกระทบจากโควิด-19 ทำให้ภาคครัวเรือนไทยมีฐานะทางการเงินอ่อนแอลง ดังนั้นการแก้ไขปัญหานี้สินของภาคครัวเรือนซึ่งเป็นจุดเปราะบางหนึ่งของโครงสร้างเศรษฐกิจไทยนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่ต้องมีความต่อเนื่องแล้วยังจะต้องใช้เวลา เพราะหนี้ครัวเรือนเชื่อมโยงกับปัญหาเศรษฐกิจการเงินในระดับครัวเรือนและประชาชนรายย่อยอีกหลายด้าน ทั้งปัญหาความสามารถในการหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพซึ่งจะมีผลช่วยชะลอการก่อหนี้ใหม่และการแก้ไขภาระหนี้สินเดิมที่อยู่ในระดับสูงซึ่งกระทบคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประเด็นหนึ่งซึ่งอยู่ในแนวนโยบายภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทยของธปท. ที่เป็นส่วนสำคัญในช่วยดูแลปัญหานี้ครัวเรือน ก็คือ การขยายขอบเขตการกำกับผู้ให้บริการสินเชื่อราย

ย่อยในลักษณะ activity-based เพื่อให้ครอบคลุมไปถึงผู้ประกอบการกลุ่มอื่นๆ ที่เป็นแหล่งกู้เงินของภาคครัวเรือน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนรายย่อยได้รับความคุ้มครอง ควบคู่กับการดูแลเสถียรภาพระดับมหภาค ขณะที่ผู้ให้บริการสินเชื่อก็จะดำเนินตามแนวทางการปล่อยสินเชื่ออย่างรับผิดชอบโดยให้มั่นใจว่าลูกหนี้จะมีรายได้เหลือเพียงพอต่อการดำรงชีพ และไม่มีพฤติกรรมการก่อหนี้ที่ไม่พึงประสงค์เช่น การกู้วนเพื่อรีไฟแนนซ์หนี้เดิม นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างหนี้ครัวเรือนตั้งแต่ช่วงหลังปี 2559 เป็นต้นมา สะท้อนว่า สัดส่วนหนี้บัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลเพิ่มมากขึ้นจาก 6.0% ในปี 2559 มาที่ 8.0% ในปี 2564 สวนทางกับสัดส่วนสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่ทยอยปรับลดลงจาก 19.3% ปี 2559 มาที่ 18.1% ในปี 2564 ซึ่งภาพดังกล่าวน่าจะสะท้อนว่า อาจต้องมีเกณฑ์ที่เข้ามาดูแลเพื่อช่วยลดการก่อหนี้โดยไม่จำเป็นของครัวเรือน และช่วยเพิ่มการเข้าถึงสินเชื่อให้แก่ภาคครัวเรือนที่เป็นหนี้เพื่อการประกอบอาชีพ เป็นต้น

Disclaimers รายงานวิจัยนี้จัดทำโดย บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด (KResearch) เพื่อเผยแพร่เป็นการทั่วไป โดยอาศัยแหล่งข้อมูลสาธารณะ หรือ ข้อมูลที่เชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือที่ปรากฏขณะจัดทำ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้ KResearch มิอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสม ความครบถ้วนสมบูรณ์ หรือความเป็นปัจจุบันของข้อมูลดังกล่าว และไม่ได้รับวัตถุประสงค์เพื่อชี้ชวน เสนอแนะ ให้คำแนะนำ หรือจูงใจในการตัดสินใจเพื่อดำเนินการใดๆ แต่อย่างใด ดังนั้น ท่านควรศึกษาข้อมูลด้วยความระมัดระวัง และใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจใดๆ KResearch จะไม่รับผิดชอบในความเสี่ยงใดๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว

ข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏในรายงานวิจัยนี้ถือเป็นทรัพย์สินของ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) การนำข้อมูลดังกล่าว (ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน) ไปใช้ต้องแสดงข้อความถึงสิทธิความเป็นเจ้าของแก่ KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี) หรือแหล่งที่มาของข้อมูลนั้นๆ ทั้งนี้ ท่านจะไม่ทำซ้ำ ปรับปรุง ดัดแปลง แก้ไข ส่งต่อ เผยแพร่ หรือกระทำการลักษณะใดๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตล่วงหน้า เป็นลายลักษณ์อักษรจาก KResearch และ/หรือบุคคลที่สาม (แล้วแต่กรณี)